

манастир Подмаине - храм Успења Пресвете Богородице
са благословом игумана јеромонаха Рафаила

ВАСКРСЕЊЕ

- О САМАРЈАНКИ

. 4, 5 - 42, . 12.

. 11, 19 - 26 29 - 30, . 28,

свети апостол Симеон, св. Стефан Владимирски,
спаљивање моштију св. Саве, првог архиеп. Српског,
св. мученица Фотина Самарјанка

старац Клеопа

О ПРЕДОДРЕЂЕЊУ (и о жени Самарјанци)

Наведимо конкретни пример онога што ми православци називамо, то јест претходном одлуком Божјом, и како ми то схватамо за разлику од протестантскога предодређења. Реч је о причи о Самарјанки која се срела са Спаситељем код Јаковљевога студенаца.

Преблаг и наш Спаситељ стигао је једнога дана у подне на Јаковљев студенац, уморан од пута, бос, као што је ишао по стазама Свете Земље, да тражи изгубљене овце дома Израилјева (Мт 10, 6).

Пошто је био Бог, добровољно је узео на Себе непорочне страсти наше људске природе, то јест жеднео је као човек, гладнео је, умарао се, жалостио се, растуживао се, осећао болове (Мт 16, 38); укратко, имао је све што спада у људску природу, осим греха (Јн 8, 46). Дакле, окружен тим непорочним страстима, стигао је на Јаковљев студенац, и док је стојао на сунчевој подневној припеци, дошла је жена Самарјанка да захвати воде

из студенаца.

Божја Промисао и Његова претходна одлука одредили су да она жена Самарјанка дође онога часа на студенац, јер управо беше стигао тамо и Спаситељ наш Исус Христос, Бог наш. Али због чега је њу Бог довео управо тада тамо? Зато што је у својој души имала достојну припрему за тај позив. То можемо појмити из њенога разговора са Спаситељем света. Међутим, Господ, који је желео спасење њене душе као и душа осталих из града Самарије, започео је разговор рекавши јој: Дај ми да пијем (Јн 4, 7). Она, познавши по ношњи и по изгледу да је Јудејац, рекла Му је: Како Ти, који си Јудејац, тражиш од мене, жене Самарјанке, да пијеш? (Јер се Јудејци не друже са Самарјанима) (Јн 4, 9). То пошто је било велико непријатељство између Јудејаца и Самарјана, а Самарјани су били нека јудејска јерес. Тада јој је Спаситељ, са својом бескрајном мудрошћу, рекао: Кад би ти знала дар Божји, и ко је тај који ти говори:

email: manastirmaine@gmail.com
интернет презентација: podmaine.weebly.com

Дај ми да пијем, ти би тражила од Њега, и дао би ти воду живу! (Јн 4, 10). Тада је Самарјанка рекла: Господе, ни ведро немаш, а студенац је дубок; одакле ти онда вода жива? (Јн 4, 11).

ПреблагИ Бог, Спаситељ наш Исус Христос, видећи да она и даље мисли на обичну воду и не помишља на воду живу, која је Дух Свети, рекао јој је: Сваки који пије од ове воде опет ће ожеднети; а који пије од воде коју ћу му ја дати неће ожеднети довека, него вода коју ћу му дати постаће у њему извор воде која тече у живот вечни (Јн 4, 13-14). Тада је жена рекла: Господе, дај ми ту воду да не жедним и не долазим овамо да захваћам (Јн 4, 15). Тада јој је Спаситељ, Господ наш Исус Христос, рекао: Иди, зови мужа свога (Јн 4, 16). Она је одговорила: Немам мужа. Тада јој је Спаситељ поново рекао: Добро каза: Немам мужа; јер си пет мужева имала, и сада кога имаш није ти муж (Јн 4, 17-18). Тада је она схватила да не говори с било којим Јудејцем, као што је на почетку сматрала Спаситеља, него са Светим човеком и пророком, и рекла је: Господе, видим да си пророк (Јн 4, 19). Затим, хотећи да покаже да и она познаје Свето писмо и да није сасвим у незнању, рекла Му је: Оци наши клањаху се Богу на гори овој, а ви кажете да је у Јерусалиму место где се треба клањати (Јн 4, 20).

Видите ли да је жена Самарјанка, колико год да је била заузета животним бригама, читала и Свето писмо? Видећи Спаситеља да она помиње речи Светога писма у погледу места за клањање, рекао јој је: Веруј Ми, жено, ви се клањате ономе што не знате; а ми се клањамо ономе што знамо, јер је спасење од Јудејаца. Али долази час, и већ је ту, када ће се

истински богомољци клањати Оцу у духу и истини... Бог је дух; и који му се клањају, у духу и истини треба да се клањају (Јн 4, 21-24). Тада је она блажена жена, која беше и сама читала о доласку Месије, рекла: Знам да ће доћи Месија који се зове Христос; кад он дође, објавиће нам све (Јн 4, 25).

Јесте ли видели припремљену душу која очекује да дође Месија? Таква каква је била, јер је имала толико мужева, али из њених речи може свако појмити да се блажена Самарјанка, поред извесних добрих дела, бавила и читањем Божанскога писма и зато је знала за долазак Месије. Видећи, дакле, ПреблагИ наш Спаситељ да њена душа очекује Месију, да би јој казао све што је на спасење, рекао јој је: Ја сам - који говори с тобом (Јн 4, 26).

Видите ли милосрђе и самилост Спаситеља нашег Исуса Христа? Што ни Својим апостолима и ученицима не беше отворено открио, да је Он Месија, ево сада казује жени Самарјанки. Али зашто? Зато што је њену душу затекао припремљену да прими то Свето посведочење. Спаситељ је дошао да тражи изгубљену овцу (Лк 15, 6), али и ова словесна овца чека да дође њен Пастир, да би јој показао све што је на спасење.

Видите како је њена душа, жедна спасења, најпре сматрала Господа за било којег Јудејца, затим видевши да јој је рекао грехе и тајну њенога живота, сматра Га пророком, а након што јој се Спаситељ открио да је Месија, та преблагана жена је оставила крчаг код кладенца и похитала у Самаријски град, кличући његовим становницима: Ходите да видите човека који ми каза све што сам учинила. Да није он Христос? (Јн 4, 29). Тим ре-

чима она је постала први апостол који је објавио Месију у граду Самарији.

Та жена Самарјанка, колико год да је била грешна, била је изабрана и унапред одређена за живот вечни, и она је с Месијом, Који је био Спаситељ света, зато што је њена ду-

Свеправедан и Виделац срца свакога од нас. Ако нека душа добровољно буде поверовала у Њега и буде творила Његове заповести, онда ће јој се Он открити као и жени Самарјанки и показаће јој што још не зна од Његових тајни, поучавајући је на спасење. Та блажена жена, Фотинија Са-

Не тугуј више него што је потребно, јер је и то од ђавола, и такво туговање одвешће те до немара и клонулости. Истрај у својој борби и не плаши се. Ниподаштавај сатану и покажи да му не придајеш никакав значај. Будући да је горд, он ће те тада напустити. Међутим, он то неће учинити све дотле док обраћаш пажњу на његове нападе.

Немој се обесхрабрити, чедо моје. То је битка и то ће проћи. Сви светитељи су водили такав рат. Они су водили тако велики рат да су у очајању узимали змије отровнице и стављали их на своја тела да би их ујеле и да би умрли. Будући да смо слаби, Бог неће допустити да се боримо преко својих снага. Напротив, Он ће нам помоћи. Али, како смо и горди, Он допушта да водимо овај рат како бисмо стекли смирење. Не жалости се више него што је потребно, него се с великим смирењем баци пред Господа и прекореваш себе. Без оклевања одагнај сваку рђаву помисао чим се појави и ја се надам да ће те благодат Божија ослободити.

ша била припремљена за то. Као што је поступио Самарјанком може учинити са свима, и ако се која душа добровољно буде приклонила Богу и буде творила Његове заповести, по свом умећу, онда ће је и у ономе што јој није знано Бог поучити ка оном што води у живот вечни.

Као што се Преблаг и Спаситељ, као Бог човекољубац, открио Самарјанкиној души, која је очекивала Месију, исто се тако увек открива и онима који Га траже и показује им пут спасења, као што нам потврђује и Свети пророк Давид, који је био надахнут Духом Светим, и који вели: Кажи ми, Господе, пут којим да пођем, јер Теби уздигох душу моју (Пс 142, 8).

Бог је Премудар, Свевишњи и

марјанка, умрла је као мученица, заједно са својим кћерима и унукама, након веома много мучења за веру и љубав коју је имала према Господу нашем Исусу Христу. Када сам био на Светој Гори Атонској, целивао сам њене Свете мошти у Светом манастиру Ивиру. Дакле, знајмо да је истинско предодређење за спасење, према Православној цркви, ово: Када се човека воља буде сјединила с вољом Божјом у творењу свих добрих дела, онда је човек изабран и предодређен за вечно спасење. Бог хоће да се сви људи спасу и да дођу у познање истине (1. Тим 2, 4).

Дакле, ако хоће Бог, и ако хоћу и ја, онда сам предодређен за спасење; а ако Бог хоће да ме спасе а ја нећу, него добровољно хитам на зло и чиним га, онда узрок отврднућа мога срца,

којим одбијам да творим вољу Божју и заповести Његове, не долази од Бога, него од злоће моје воље. У том се случају добровољно предодређујем за вечне муке пакла.

У закључку, у Православној цркви не постоји предодређење одозго на доле, него оно потпуно зависи од човекове добре воље. Речено је већ, и понављам: Бог не спасава човека без човека. Ту истину открива велики и божански пророк Исаија: Ако греси ваши буду као скерлет, постаће бели као снег; ако буду црвени као црвац, постаће као вуна. Ако хоћете слушати, добра земаљска јешћете. Ако ли нећете, него будете непокорни, мач ће вас појести, јер уста Господња рекоше (Исаија 1, 18-20).

Љубљени верници,

У закључку ове беседе казаћу речи Светога Јована Златоуста: "Бог нас је предодредио не само из љубави, него и по нашим добрим делима, јер када би то зависило само од љубави, онда би требало да се сви људи спасу, јер Бог све љуби и жели свима спасење. А ако би то зависило само од наших добрих дела, онда би долазак Спаситеља нашег био излишан".

Блажени Јероним († 420 п. Хр.) вели: "За које је Бог знао да ће у овом животу бити подобни Његовом Сину, те је предодредио да у слави буду подобни Њему" (1. Римљанима 8, 9). А божански Отац Амвросије вели: "Бог није предодређивао, до само након што је спознао чију достојност; томе

Ђаво се обично усељава у нас кроз једну лажљиву помисао и мисао лажну и грешну жељу, а затим делује у нама и онеспокојава нас: тако је он прост. Не усељава ли се Господ Бог духова у нас кроз једну мисао и љубав истинску и свету, и са нама обитава, и у нама делује и бива за нас све? Према томе, моли се без сумње, просто, тј. у простоти срца, без сумње; као што је лако да се мисли, тако треба да буде лако и да се моли.

Кажу: ми се брзо заморимо молећи се. Због чега? Због тога што пред собом не представљате живо Господа, иако вам је са десне стране (ср. Пс. 15, 8). Гледајте га непрестано срдачним очима и тада ћете целу ноћ престајати на молитви и нећете се уморити. Шта је кажем ноћ! Три дана и три ноћи престајаћете и нећете се уморити. Сетите се столника. Они су много година, стајали у молитвеном настројењу духа на столпу и надвладала своје тело, које је код тебе, као и код њих било склоно лењости. А теби је тешко да проведеш неколико сати на саборној молитви, чак и један сат!

Ако на небу настаје велика радост када се један грешник враћа покајању, како се онда може поверовати да Преблаг и Божји хоће да баца у вечну муку оне што се из свега срца враћају покајању и ишту од Њега милост и опроштај? Ко, имајући здрав ум, може помислити такво што?

је предодредио и награду".

Дакле, остаје јасно и поуздано оно што нам показује Свето писмо: Бог никога не спасава без његове воље (2. Кор 5, 10; 1. Кор 3, 8) и наградиће свакога по његовим делима (Пс 62, 11; Рим 2, 12-13; Лк 12, 47).

Амин.